

Modelantwoorden bij richtvragen

Zonder huis

Week 1

Onderbouw en bovenbouw

1	Wat zagen de kinderen in het station?	Ze zagen een mama met een baby en twee kinderen. De mama was een slaapzak aan het oprollen en de baby lag in een draagdoek. De kinderen zaten op een bankje en aten een broodje. Later zagen ze ook de papa. Ze hadden de indruk dat het gezin in het station verbleef.
2.	Welke opmerkingen maken de kinderen over het gezin? Hoe voel je je bij die opmerkingen?	De kinderen zeggen onder andere dat het gezin er vies en onverzorgd uitziet, dat ze misschien in het station hebben geslapen en dat de ouders het “niet zo ver hadden moeten laten komen”. Louis denkt dat ze gewoon moeten werken om genoeg geld voor een huis te hebben. Bij het tweede deel van de vraag zijn verschillende antwoorden mogelijk. Leerlingen kunnen bijvoorbeeld aangeven dat ze de opmerkingen gemeen, verdrietig, oneerlijk, ongemakkelijk of kwetsend vinden. Suggestie voor de leerkracht: Laat leerlingen eventueel één uitspraak kiezen die volgens hen niet eerlijk is en uitleggen waarom. Je kunt ook vragen: “Wat weten de kinderen eigenlijk écht over dit gezin op dat moment?” Zo wordt het verschil duidelijk tussen wat ze zien, wat ze denken en wat ze weten.
3	Waarom wordt Jeroen boos tijdens het gesprek?	Jeroen denkt aan zijn oom Hans die ook geen huis heeft. Hij weet daardoor dat dakloosheid niet zomaar een kwestie is van “niet willen werken” of “zelf schuld hebben”. Zijn oom verloor na zijn scheiding zijn werk en daardoor ook zijn inkomen. Soms slaapt hij bij Jeroen thuis en soms in de opvang. Doordat Jeroen het verhaal van zijn oom kent, raken de uitspraken van zijn klasgenoten hem.
4	Wat heb je in het verhaal geleerd over dak- en thuisloosheid?	Dat mensen om verschillende redenen hun woning kunnen verliezen en dat dit niet noodzakelijk hun eigen schuld is. Meerdere problemen kunnen tegelijk gebeuren en elkaar versterken. Het kan bovendien moeilijk zijn om opnieuw een woning te vinden, ook als iemand wel hulp zoekt. Mogelijke verdieping: Dak- en thuisloosheid betekent niet dat iemand geen familie, vrienden, werkervaring, talenten of andere kwaliteiten heeft. In het verhaal zal bvb nog duidelijk worden dat oom Hans zich inzet als vrijwilliger bij de brandweer.

Verdiepingsvragen bovenbouw

1	Soms denken of zeggen mensen iets over iemand zonder die persoon echt te kennen. Dat noemen we een vooroordeel. Welke vooroordelen over mensen zonder huis hoor je in het verhaal?	In het verhaal komen verschillende vooroordelen voor. Bijvoorbeeld: • mensen zonder huis zijn vies of onverzorgd; • ze zijn zelf verantwoordelijk voor hun situatie; • ze hadden maar harder moeten werken; • ze hadden meer moeten sparen; • mensen zonder huis kunnen geen goede keuzes maken; • wie geen huis heeft, heeft dat waarschijnlijk aan zichzelf te danken. Suggestie voor de leerkracht: Je kunt de uitspraken van de kinderen opnieuw bekijken en telkens vragen: “Is dit iets wat we weten, of iets wat we veronderstellen?” Dat maakt het begrip vooroordeel concreter.
2	Kun je aan iemands uiterlijk zien hoe zijn leven eruitziet?	Nee. Aan iemands kleren, haar of uiterlijk kun je niet zien welke gebeurtenissen iemand heeft meegemaakt of welke problemen iemand heeft. In het verhaal denken de kinderen eerst veel te weten over het gezin omdat hun kleren vuil en gekreukt zijn. Lena begrijpt later dat het juist moeilijk is om verzorgd te blijven als je geen woning, douche, kast of vaste plek hebt. Mogelijke verdieping: Je kunt vragen welke dingen je aan iemand wél kunt zien en welke dingen je nooit zomaar kunt weten. Bijvoorbeeld: je kunt zien dat iemand moe is, maar je weet niet automatisch waarom.
3	Wat verandert er voor Robby en zijn vrienden doordat Jeroen het verhaal van zijn oom vertelt?	Ze beginnen te beseffen dat dakloosheid ingewikkelder is dan ze eerst dachten. Eerst denken sommige kinderen dat mensen zonder huis zelf schuld hebben aan hun situatie. Door het verhaal van oom Hans begrijpen ze dat verschillende problemen elkaar kunnen opvolgen of versterken. Hun beeld wordt genuanceerder. Mogelijke verdieping: De leerlingen kunnen het verschil benoemen tussen hun beeld voor en na het verhaal van Jeroen.

Week 2

Onderbouw en bovenbouw

1	Waarom mogen de kinderen niet meer in hun klas?	Er is brand geweest in de klas. De brandweer heeft de verbrande apparaten weggehaald, maar er hangt nog een vieze geur. De brandweer wil eerst controleren of er geen giftige stoffen meer in de lucht hangen. Daarom moeten de kinderen voorlopig in de turnzaal blijven.
2	Hoe voelen de kinderen zich wanneer ze hun klas moeten verlaten?	Ze vinden het vervelend en missen hun eigen klas. Ze zijn verdrietig of teleurgesteld omdat ze hun vertrouwde plek en hun spullen niet gewoon kunnen gebruiken. Robby denkt aan zijn fijne plek in de klas en Lena vraagt wanneer ze terug mogen.
3	Wat kom je te weten over oom Hans?	We komen te weten dat oom Hans vrijwilliger is bij de brandweer en dat hij dat blijft doen, ook nu hij geen huis heeft. Hij staat op een wachtlijst voor een sociale woning.
4	Welke moeilijke dingen zijn er in het leven van oom Hans gebeurd?	Hij is gescheiden, verloor zijn werk en had daardoor plots veel minder geld. Vervolgens vond hij moeilijk een nieuwe huurwoning. Hij is afhankelijk van opvangplaatsen, familie en vrienden om ergens te kunnen slapen.
5	Welke hulp krijgt oom Hans?	Hij kan soms in de opvang terecht en soms bij Jeroen of een vriend slapen. Daarnaast staat hij op een wachtlijst voor een sociale woning. Hij krijgt dus verschillende vormen van hulp, maar die bieden nog geen stabiele oplossing.

Verdiepingsvragen bovenbouw

1	Welke gebeurtenissen hebben ertoe geleid dat oom Hans zijn woning verloor?	Hij ging scheiden en verloor ongeveer in dezelfde periode zijn werk omdat de winkel waar hij werkte dichtging. Daardoor had hij plots veel minder geld. Als alleenstaande papa vond hij daarna moeilijk een nieuwe huurwoning. Die verschillende gebeurtenissen volgden elkaar snel op en maakten hem dakloos.
2	Waarom is het niet eenvoudig om opnieuw een woning te vinden?	In het verhaal wordt verteld dat verhuurders liever verhuren aan koppels of mensen met vast werk. Oom Hans heeft als alleenstaande papa geen vast werk meer en heeft daardoor minder kans om een woning te huren. Bovendien staat hij voor een sociale woning op een wachtlijst.

3	Welke hulp krijgt oom Hans? Welke hulp zou nog een verschil kunnen maken?	Hij kan soms in de opvang slapen, soms bij familie of vrienden en hij staat op een wachtlijst voor een sociale woning. Leerlingen kunnen zelf aanvullende vormen van hulp bedenken, bijvoorbeeld hulp bij het zoeken naar werk of een woning, financiële ondersteuning, begeleiding of een stabiele woonplek. Let op: De tekst geeft niet aan welke extra hulp oom Hans precies nodig heeft. Bij dit deel zijn dus verschillende antwoorden mogelijk.
4	Heeft iedereen volgens jou evenveel kans om een thuis te vinden? Waarom wel of niet?	Dit is een open vraag. Leerlingen kunnen beargumenteren dat niet iedereen dezelfde kansen heeft, bijvoorbeeld omdat inkomen, werk, gezinssituatie en de beschikbaarheid van woningen een rol spelen. Anderen kunnen vinden dat iedereen in principe dezelfde kans zou moeten krijgen. Belangrijk is vooral dat leerlingen hun antwoord kunnen uitleggen.

Week 3

Onderbouw en bovenbouw

1	Wat kwam je te weten over oom Hans? Hoe voelde je je toen je dat hoorde?	Oom Hans is vrijwilliger bij de brandweer en blijft zich inzetten voor anderen, hoewel hij zelf geen woning heeft. Dat kan de leerlingen verrassen, omdat ze misschien niet verwachten dat iemand zonder huis zo'n engagement heeft. De gevoelens kunnen verschillen: bewondering, verrassing, respect, verdriet ...
2	Wie herkennen de kinderen in de winkelstraat?	Ze herkennen de mama en de kinderen die ze eerder in het station hebben gezien. De papa is er deze keer niet bij.
3	Wat doet Jeroen voor het gezin?	Hij geeft twee euro aan het gezin.
4	Wat doet Lena?	Ze tekent met stoepkrijt een hinkelbaan en nodigt de twee jongens uit om mee te hinkelen. Zo kunnen ze samen spelen.
5	Hoe zouden de kinderen van het gezin zich voelen door wat Jeroen en Lena doen	Ze kunnen zich blij, welkom, gezien of minder alleen voelen. Lena behandelt hen niet alleen als kinderen zonder huis, maar gewoon als kinderen met wie je kunt spelen. Let op: Dit is een vraag naar gevoelens. We kunnen niet weten hoe de kinderen zich precies voelden; verschillende antwoorden zijn mogelijk

6	Wat betekent het om iemand te laten voelen dat die erbij hoort?	Je laat iemand merken dat die welkom is en mee mag doen. Je praat met die persoon, kijkt niet weg en sluit hem of haar niet uit. In het verhaal doet Lena dit door de kinderen uit te nodigen om mee te hinkelen.
---	---	---

Verdiepingsvragen bovenbouw

1	Wat leert het verhaal van oom Hans ons over mensen die dak- of thuisloos zijn?	Dat je iemand niet mag herleiden tot het feit dat die persoon geen woning heeft. Oom Hans heeft een moeilijke situatie meegemaakt, maar hij heeft ook een familie, een engagement en kwaliteiten. Dak- of thuisloosheid vertelt dus maar een klein deel van iemands verhaal.
2	Waarom is het belangrijk om mensen niet alleen te zien als "iemand zonder huis", maar ook als iemand met talenten, interesses en kwaliteiten?	Omdat een woning niet bepaalt wie iemand is of wat iemand kan. Als je iemand alleen ziet als "dakloze", kijk je vooral naar wat die persoon niet heeft. Door ook te kijken naar talenten, interesses en kwaliteiten zie je de hele persoon. Oom Hans is bijvoorbeeld vrijwilliger bij de brandweer.
3	Kun je iemand helpen zonder geld te geven?	Ja. In het verhaal helpt Lena zonder geld te geven: ze nodigt de kinderen uit om mee te spelen. Andere mogelijkheden zijn iemand vriendelijk aanspreken, luisteren, iemand wegwijs maken of samen iets doen.
4	Waarom kan een vriendelijke reactie een verschil maken?	Omdat mensen zich daardoor gezien, gerespecteerd en welkom kunnen voelen. Een vriendelijke reactie verandert misschien niet meteen hun situatie, maar kan wel iets veranderen aan hoe iemand zich op dat moment voelt.
5	Waarom is het belangrijk dat mensen zich gezien voelen?	Omdat iedereen erbij wil horen en als mens gerespecteerd wil worden. Wanneer mensen genegeerd of bekeken worden alsof ze er niet bij horen, kan dat kwetsend zijn. In het verhaal worden de kinderen door Lena niet langer alleen bekeken als "kinderen zonder huis", maar uitgenodigd om mee te spelen.

6	Wat betekent de slogan “Wij zien je wel” volgens jou?	‘Wij zien je wel’ is in 2026 de slogan van de campagne van Welzijnszorg. Er zijn verschillende mogelijke antwoorden. De slogan kan betekenen: we kijken niet weg, we merken je op, je hoort erbij en je bent voor ons meer dan je situatie. In combinatie met het verhaal past vooral het idee dat mensen die dak- of thuisloos zijn niet onzichtbaar mogen worden.
7	De laatste zin van het verhaal luidt: “Als je een huis hebt, gaat alles beter.” Ben je het daarmee eens? Waarom wel of niet?	Een huis biedt veiligheid, rust, een plek om te slapen, je spullen te bewaren, je te wassen en je terug te trekken. Het verhaal laat ook zien dat een vaste plek belangrijk is om te kunnen leren en je thuis te voelen. Tegelijk lost een huis niet automatisch alle problemen op. Je kunt ook met een woning nog verdriet, geldproblemen, conflicten of andere moeilijkheden hebben. Mogelijke verdieping: De vergelijking met de klas is hier belangrijk. De kinderen ervaren zelf kort hoe het is om hun vertrouwde plek kwijt te zijn: “Het leek wel alsof ze zelf een beetje dakloos waren geworden. Niet echt natuurlijk, maar toch...” Je kunt leerlingen vragen wat die vergelijking wel duidelijk maakt en wat het verschil blijft tussen hun situatie en die van mensen die echt dak- of thuisloos zijn.